

GHID METODOLOGIC DE ÎNVĂȚARE ON-LINE LA DISCIPLINA GEOGRAFIE

Clasa a IX-a

Schița lecției Pedosfera

Pedosfera constituie învelișul de soluri al Pământului; este discontinuu

Știința care se ocupă cu studierea solurilor, caracteristicilor lor, clasificarea și distribuția lor spațială se numește **pedologie**.

Solul este stratul subțire și afânat de la suprafața scoarței terestre în care plantele își înfig rădăcinile și își extrag substanțele nutritive, a cărui principală însușire este fertilitatea.

1. Părțile componente ale solului:

- **Partea minerală**, provenită din sfărâmarea rocilor, deține cea mai mare pondere în sol (e formată din nisip, praf, argilă etc.);
- **Partea organică**, numită și **humus**, rezultată în urma descompunerii resturilor de plante și animale moarte din sol de către microorganisme (bacterii, ciuperci);
- **Aerul**, care este necesar pentru respirația rădăcinilor plantelor, animalelor și microorganismelor;
- **Apa**, care dizolvă unele substanțe nutritive pe care plantele le absorb împreună cu ea; 2/5 din sol este alcătuit din apă și aer;
- **Organisme vii** (microorganisme: bacterii, ciuperci și macroorganisme: insecte, râme, rozătoare etc);

2. Factorii pedogenetici sunt:

- roca-mamă sau materialul parental;
- clima;
- relieful;
- plantele și animalele;
- timpul;
- alți factori: rețeaua hidrografică, omul etc.

3. Proprietățile principale ale solului:

- **fertilitatea** (care poate fi naturală sau artificială, datorată agrotehnicii) este deosebit de importantă, deoarece **oferă plantelor substanțe nutritive într-o formă accesibilă și asimilabilă**
- **culoarea** variază în funcție de compoziția chimică a solului
- **textura** (proporția particulelor de nisip, praf și argilă care alcătuiesc solurile)
- **structura** (forma și dimensiunile particulelor/agregatelor din sol)
- **permeabilitatea** (care permite trecerea apei)
- **porozitatea** (care permite acumularea apei)
- **reacția solului** (pH).

4. **Profilul de sol (secțiune prin sol)** denumit și profil pedogenetic este constituit dintr-o succesiune de straturi diferite în funcție de culoare și compoziție chimică numite **orizonturi** pedogenetice de la suprafața terenului până la roca de solificare, după cum puteți observa în desenul de mai jos, astfel:

Autori:

Profesor, Gina Burghiu, Colegiul Național "Costache Negri" Galați
Profesor, Mariana Ardeleanu, Liceul Teoretic "Emil Racoviță" Galați

GHID METODOLOGIC DE ÎNVĂȚARE ON-LINE LA DISCIPLINA GEOGRAFIE

- **orizontul O** – *organic*
- **orizontul A** – cel mai fertil, *concentrează humusul*
- **orizontul E** – orizont săracit în argilă, materie organică și compuși ai Fe și Al
- **orizontul B** – orizont de acumulare a argilei și compușilor de Fe și Al
- **orizontul C** – orizont de acumulare a sărurilor din orizonturile superioare
- **Roca- mamă nealterată**

5. Tipurile de soluri zonale de pe Glob sunt influențate de tipurile de climă și de zonele de vegetație:

- **laterite** (solurii roșii tropicale) în zona ecuatorială și musonică (sub pădurile tropicale)
- **galbene și roșii de savană** în zonele subecuatoriale (în savane)
- **scheletice, cenușii** (slab fertile), **nisipoase** în zona tropical-aridă (în deșerturi tropicale)
- **terra rossa și brun-roșcate mediteraneene** în zona subtropicală/mediteraneană
- **brun-roșcate și brune acide** în zona temperat-oceanică (sub pădurile de foioase)
- **scheletice, castanoziomuri** în zona temperat-continentală aridă (în deșerturile temperate)
- **cernoziomuri și soluri bălane** în zona temperat-continentală uscată (în stepe), cele mai fertile soluri
- **podzoluri** în zona temperat-continentală cu nuanțe reci (sub taiga)
- **soluri de tundră, turboase, mlăștinoase vara (molisoluri)**, iar în substrat solul e înghețat permanent și se numește **permafrost**, în zona subpolară (în tundră)
- lipsesc în zona polară (calote glaciare)

6. Solurile azonale sunt cele care sunt impuse de condițiile locale (exces de umiditate, de săruri, anumite tipuri de roci, etc) și nu mai respectă zonalitatea latitudinală: hidromorfe, halomorfe, vulcanice (pe roci vulcanice), vertisoluri (pe argile).

Autori:

Profesor, Gina Burghiu, Colegiul Național "Costache Negri" Galați
Profesor, Mariana Ardeleanu, Liceul Teoretic "Emil Racoviță" Galați